

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ad Iesuitarvm Assertionēs, Ex Epistola Priori Divi Pavli ad
Timotheum, in Schola Dilingana disputatas, quibus totum
Papatum stabilire conati sunt, pia responsio**

**Bidembach, Wilhelm
Osiander, Lucas**

Tvbingæ

VD16 B 5358

Scientes hoc, quia Lex iusto non est posita, sed iniustis, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36892

Christi quod allegant Iesuitæ: Non veni solvere legem, sed adimplere, verissimum quidem est, sed à Iesuitis non appositè citatur. Christus enim non propterea implevit legem, ut & nobis daret vires eam nostris operibus perfectè, in hac vita, implendi: sed ut, cum nos eam implere nostris operibus non possemus, fide in Christum impleremus, dum nobis ipsius impletio per fidem imputatur. Et huc pertinent verba Pauli: Legem stabilimus per fidem. Stabilitur enim primùm & principaliter per gratiam, per imputationem scilicet iustitiæ Christi: deinde per donum gratiæ, quia fide accipitur donum Spiritus sancti, & inchoatur & placet Deo obedientia propter Christum. Sic ergo his dictis non Iesuitarum impia, sed nostra vere pia sententia confirmatur. Hunc enim esse genuinum sensum verborum Christi & Pauli, aliorum locorum collatione probare possumus. Alibi enim Paulus ait: Quod Lex præstare non poterat ea parte, qua imbecillis erat per carnem, hoc Deus proprio filio misso sub specie carnis peccato obnoxia præstitit, &c. Et iterum: Finis legis Christus ad iustificationem omni credenti.

*fide in Christum
Lex completur.*

*ide accipitur donum
Spiritus sancti.*

Rom. 8.

Rom. 10.

I E S U I T Æ.

Scientès hoc, quia Lex iusto non est posita, sed iniustis, &c.

VIII.

Nihil hinc habens fæda libertatis amatores, ad licentiam peccandi

peccandi confirmandam. Si enim hoc de quacumq; lege genera-
 rim accipiatur, intelligi potest in eum sensum (quem pleriq; Gal. 5. Cle. Alex.
 Patres adprobant, & Apostolus alibi significat) ut iusto, qua 2. Strom. Leo
 ratione iustus est, & sua sponte legem seruat, & superat, non Epist. 21. Calsi-
 sit posita Lex, sed qua ratione iniquus reddi potest, latam le- an. collat. 21. c. 3.
 gem violando: Si autem speciatim de lege veteri (quod ex A. Aug. de spir. &
 postoli proposito & verbis, atq; Augustini & sanctorum expo- lit. c. 10. Hier. in
 sitione videtur probabilius) sit sermo, dicendum est, legem il- ca. 5. ad Galat.
 lam non his, qui iam fuissent iusti, sed impijs, ut ad iustitiam Chryl. Amb. &
 peruenirent, positam fuisse. Non enim Lex illa, quatenus lex alii in hunc locū,
 dicitur factorum, & à noua distinguitur, iustitiam consequuta
 est, sed antecessit. Lex verò noua, quæ cum lex spiritus vitæ, Rom. 3. Rom. 8.
 cum lex cordibus inscripta, tum testamentum nouum dicitur, Hier. 31. Heb. 8.
 cum interna sit, & auxilium ferat ad se seruandam, & amorē
 requirat in obtemperante (si proprie loqui volumus) iustis tan-
 tum posita est.

RESPONSIO.

IN hac assertione nihil est per se impium, sed quæ-
 dam ad impietatem procliuia, obscura certe &
 ambigua permulta. Petimus igitur manifestiorem
 declarationem. Ac primum declarent Iesuitæ, qui
 nam sint illi foedæ libertatis amatores, qui licentis-
 am peccandi confirmant. Si enim dixerint, nos eos
 esse, impudentissimæ calumniæ arguentur. Deinde
 exponant quid hoc sit: Iustus legem non tantum ser-
 uat, sed & superat. Hanc enim phrasin nondum in-
 telligimus, quæ nostra est ruditas. Rudis enim est,
 Bartholomæo Latomo auctore, Apostolica Eccles

E iij lia.

na. Si dixerint superare esse supererogare, poterimus fortasse & nos ad hanc responsionem supererogare aliquid, de quo Iesuitis ambæ aures tinniant. Deinde explicent, quomodo per legem veterē impij ad iustitiam peruenerint? num per legem iniustitiam suam agnoscendo, cui non refragamur: num verò opera in lege præcepta faciendo? quod abominamur: Quia non iustificabitur ex operibus legis omnis caro. Evoluant præterea & hunc nodum satis inuolutum: quomodo Lex vetus iustitiam non sequatur, sed antecedit? Num faciendo iusta, iusti fiamus? vt Aristoteles in Ethicis philosophatur, & Sententiarij nugantur: an verò prius iusti facti seu iustificati, deinceps iusta faciamus? vt cum Paulo & Augustino nos sentimus. Elucident & hoc, quo sensu Euangelion legem nouam appellent: num eo, quo Hebraica phrasi quælibet doctrina Lex dicitur: num verò eo, quo Scholastici Theologi ac plerique etiam Patres, Christum dicunt nouam & perfectiorem legem quam Mosaica sit, promulgasse, in qua et consilia duodecim, & præcepta penè innumera continentur? Denique extricent, quod mirifice intricarunt, quomodo Lex noua, hoc est, Euangelion, iustis tantum sit posita, cum Christus dicat: Non veni ad vocandum iustos, sed peccatores ad poenitentiam. Et alibi: Pauperes euangelizantur. Hæc nostra *si* si enodauerint, ac nihil malitiose dissimularint, videbimus lernam sexcentis impietatibus scasantem. Interea iudicium differemus, ne se nondum intellectos præcipiti celeritate damnari querantur. Ne tamen lectorem sine vera intelligentia huius loci

Gal. 2.

Matth. 9.
Matth. 11.

ius loci

ius loci dimittamus, operæ precium est ostendere, qua ratione Apostolus dicat, iusto legem non esse positam, sed iniusto. Tres sunt vsus Legis diuinæ. Primus politicus siue pædagogicus, quo tanq̃ carcere seu virga pædagogi, externa disciplina homines cohercetur, ne se crassis sceleribus polluant. Alter vsus legis, ostensio, agnitio, atq̃ accusatio peccati, in quo explicando, inculcandoq̃ diligentissime versatur Paulus, quia agnatam nobis hypocrisin difficulter expelli posse nouit. Tertius vsus est, vt sit norma & regula certorum operum, in quibus Deus vult nos exercere obedientiam, testandæ fidei & declarandæ gratitudinis causa. Iam, cum duo sint hominum genera, alij renati seu iusti, alij non renati, seu iniusti, tres enumerati vsus legis ad duplex hominum genus sunt accommodandi. Itaq̃ primus proprie ad non renatos, vltimus ad renatos, intermedius ad vtrosq̃ pertinet. Cum igitur Paulus iusto legem positam esse neget, iniusto affirmet, certum est, eum de primo legis vsu, qui iniustorum seu non renatorum proprius est, verba facere. Hi vt cohercantur, non tantum Lex à Deo lata est, sed constituti etiam Magistratus, iudicia, carceres, lictores, carnifices, tormenta, supplicia, quibus omnibus non esset opus, si omnes homines essent iusti, ac non carni, sed spiritui obedirent.

Nunc marginales allegationes examinemus, vt quo ordine progressi sunt Iesuitæ, eodem & nos progrediamur.

Clemens Alexandrinus lib. 2. Strom. Quomodo (inquit) non est bona Lex, quæ erudit ac castigat, & quæ

& quæ data est pædagogus ad Christum, vt dum per timorem castigationis ratione dirigimur, ad eam quæ est per Christum perfectionem conuertamur. Hactenus Clemens. Quid autem hæc Iesuitis patrocinentur, ne ipse quidem Oedipus diuinare possit.

Leo epistola 21. prorsus nihil habet, quod ad præsentem statum faciat. Nisi fortassis Iesuitæ alias epistolas Leonis citent, quàm quæ in Conciliorum tomis inueniuntur, numero nonaginta quinque.

Apud Cassianum, in Collatione 23. Abbatís Ioannis cum Theona cap. 3. Monachus Monacho conuenientem, hoc est, hypocriticam sententiam profert, inquit: Iusti quibus Lex non est posita sic probantur non esse sub lege, vt iustitias legis non solum implere, verum etiam superare contendant: sitque deuotio eorum legali maior imperio: quæ obseruantiam cumulsans præceptorum, VOLUNTARIA AD DAT AD DEBITA &c. En tibi dictum iustitiarum Monachi, è diametro pugnas cum dicto Christi: cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus, quod debuimus facere, fecimus. Valeat igitur Iesuitæ cum Cassiano suo, cuius totum librum vix casta nuce emerim. Nam & Author à B. Ioanne Chrysostomo ex Ecclesia Constantinopolitana non immerito eiectus fuit: & Prosper ac Cassiodorus, probata fidei scriptores, non obscure illum Pelagianismi damnant. Et totus denique liber Collationum, etiam in Iure Pontificio, inter Apocryphos numeratur Dist. 15. ca. Sancta Romana.

Augustinus de spiritu & litera cap. 10. non docet legem datam esse, vt per eam ad iustitiam ita perueniamus,

niamus, sicut per multas actiones ad habitum. Sed
 sic loquitur: Nam quis legitime (inquit) utitur lege
 nisi iustus? At ei non est posita, sed iniusto. An &
 iniustus ut iustificetur, id est, ut iustus fiat, legitime
 uti lege debet, qua TANQVAM PÆDAGOGO per-
 ducatur ad gratiam, per quam solam, quod Lex
 iubet, possit implere? Per ipsam quippe iustifi-
 catur gratis, id est, nullis suorum operum præce-
 dentibus meritis: alioquin gratia iam non est gratia,
 quandoquidem datur, NON QVIA BONA OPERA
 FECIMVS, sed ut ea facere valeamus, id est, non quia
 legem impleuimus, sed ut legem implere possimus.
 Et paulò post eodem capite disputat Augustinus:
 Quomodo (inquit) iusto lex non est posita, si & ius-
 to est necessaria, non qua iustus ad iustificantem
 gratiam perducatur, sed qua legitime, iam iustus,
 utatur? An fortè, imò verò non fortè, sic legis-
 timè utatur lege iam iustus, cum eam TERRENDIS
 IMPONIT iniustis, ut cum & in ipsis cœperit inolite
 concupiscentiæ morbus incentiuo prohibitionis, &
 cumulo præuaricationis augeri, CONFUGIANT
 PER FIDEM AD IUSTIFICANTEM GRATIAM,
 & per donum spiritus suauitate iustitiæ delectati,
 pœnam literæ minantis euadant. Hactenus Augus-
 tinus. Quid autem posset pro nostra sententia cla-
 rius, & contra Iesuitarum opinionem disertius dici,
 quàm hoc ipsum? videlicet, quòd lex non sic perdu-
 cat ad iustitiam, si quis opera eius faciat: sed si quis
 à lege tanq̃ pædagogo territus adigatur, ut fide ad
 Christum confugiat, & propter hunc gratis iustis-
 ficetur.

F Hieronymus,

Hieronymus, Chrysoſtomus, Ambroſius, & alij in hunc locum, dum verba Pauli de lege veteri, hoc eſt, Decalogo interpretantur, ſententiæ noſtræ tam nihil derogant, vt eam potiùs confirmet, & aduerſus Ieſuitas teſtimonium perhibeant.

I E S V I T Æ.

Fidelis ſermo, & omni acceptione dignus, Dominus Ieſus venit in hunc mundum, &c.

V.

Nondum per fidem & Baptiſmum regeneratiſ, vult per hæc Apoſtolus animum addere, (quod ex verbis eius eſt per ſe manifeſtum) nõ chriſtianorum fouere peccata. Propoſitum autem Chriſti in priori hoc aduentu fuit, omnes homines, (cre-

Matth. vlt.

Ioan. 1.

Heb. 6. 10.

Matth. 13. Ioan. 20

Aug. de verbis

Apoſto. ſer. 8. 9.

Concil. Triden.

ſeſſ. 5. Decret. de

pecca. originis.

& ſeſſ. 7. can. 13.

ſenſum.

dentem tamen & obediens) originis peccato, alijsq; delictis mundare, iuſtosq; efficere, & iuſticiam conſeruantes, ad æternam gloriam perducere. Poſt baptiſmum verò peccantibus, quamuis ob maiorem ipſorum ingratiſtudinem, difficiliorem ſe præbeat, non tamen negauit pœnitentiæ tabulam, qua ſalui eſſe poſſint. Quod autem Auguſtinus ex his iſdem verbis colligit, etiam paruulis Baptiſmum, tanquàm peccati remedium relictum eſſe, veriſſimum eſt, & fide Catholica credendum, propter traditionem Apoſtolicam, & generalem Eccleſiæ conſenſum.

R E S P O N S I O.

Non